

cona—, s'haurà d'examinar millor si també el mot frprov.-lorenès no podria venir en definitiva d'algun avatar de LIXIVA (o d'algun mot pre-romà alpino-pirineu?). Per a tot això, i els següents, V. ara el meu PV *AranGc.*, s. v. *leixon*.

En fi hi ha una notable var. local gc. del nom del «purin»: Bany-de-Big. *eskjér* (Rohlfs), Alta Vall d'Aura *ebkjér* (Schmitt, 25), i *liskér* en el trifini Gers-H.-Gar.-H.-Pyr. (*ALF* 1684, p. 688); per al qual no és possible fonèticament pensar en el ll. STERCUS 'fems' (ni suposant alguna fantàstica metàtesi), però potser pot resultar d'alguna alteració basca de *ešér* (desdimitivització basca $\text{š} > k$) en l'ambient romano-basc del pastoratge pirineu.

No hi ha canviat gaire la documentació aportada pel mapa 1376 de l'ALGc (iv, «purin, urine des vaches dans le fumier»): *ešér* a les valls de Luixon (amb Ouelh i Germ), al peu de la V. d'Aran (Melles), amb dues altres zones més al N. (entorn de Bany-de-Big. i a l'Armanac O.): és clar que la -RR- d'aquest mot havia de ser doble (altrament no hauria restat sensible), i amb -ř ho posen en algun altre punt més E. (Arguendòs, Coufflens, Le Port; a Aulús *išérn*: amb -n ultracorrecta? passat que això ens ajudés a pendre marxapeu de l'enigmàtica variant *eskjér* amb -sk-, de Comenge i Bigorra, per relacionar amb el més interessant *luskérn*: nom del llargandaix a l'Alta V. d'Aura; el qual ens podria servir per renovar el problema del gc. *sernalba* 'sargantana'. Però V. més aviat la solució que dono a aquest en el llibre citat.

L'ALGc. ha subratllat la importància d'aquesta variant en -sk- del nom del «purin», assenyalant *eskjér/liskér* a la Ribera de Comenge i els 4 punts més al N. Més extensa és encara la var. *lišér* 'purin' a la resta del Gers, i del Comenge, i NE. de Bearn, on la relació amb l'alludit sinònim *lešún* és palesa (no sabem on comença la contaminació, ni en quin sentit); sense interès un *pišéfa* que els donaren a l'alta V. d'Aran: \times *pixerada*. En conjunt ara es veu encara més clar que aquí hi ha element pre-romà, i una mica menys clar que no hi hagi relació ja antiga amb el nom del xerri.

DERIV.: *Xerriar* (DAG.). *Xirlat* ['? Aversó, Torc.]; 'penis' men.; *xirrilla* id. pall. (*AlcM*).

CPT.: *Xirli-mirli* [S. XVIII], *širlis-mirlis* [Escrig], *širlo-mirlo*, id., p. 890b.

¹ En canvi un *xerco*, que porta de Tortosa, és per contaminació de *xarco* (CHARCO). — ² D'ací, amb metàfora pintoresca, mall. *xirri(s)* 'beguda alcohòlica'. A Tremp s'havia dit *xirra* per 'somera' segons *AlcM*.

Xèrria, V. *xarriassa* (SARRÓ II) i *xerri* *Xerriar*, V. *xerri* *Xerriac*, V. *xerricar* (XERRAR) *Xerriac* «Coscoll» (*CostMan.* I, 166) sembla ser error de transcripció per *garric* (*AlcM*); ho fa pensar el fet que no el localitzin enlloc; car fóra ben poc versemblant suposar-hi el resultat d'una contaminació amb el magrebí (potser mossàrab) *šerriš* id. (vol. IV, 395a46) o amb l'arabisme XARA *Xerricada*, *xerricament*, *xerricar*, *-caire*, *xerricó*, *xerric-xerrac*, *xerrim*, *-rimar*, *xer-*

rima-xerrama, *xerrina*, V. *xerrar* *Xerrincó* (joc) alteració d'*eixarrancó* (*eixarranca* vol dir el mateix), V. *anca* *Xerrines*, *xèrriquejar*, *xèrriqueta*, *xèrriscar*, *-ada*, *-adis*, V. *xerrar* *Xèrrit*, V. *xerri* *Xèrritar*, V. *xerricar* (XERRAR) *Xerriu*, V. *xerrar* *Xerro*, *xer-ró*, *xerro-merro*, V. *xerrar* *Xerroc*, *xerrocada*, *-ocar*, V. *xerrac* (SERRA) *Xerrol*, *-ola*, V. *xerrar* *Xerroquet*, V. *xerrac* (SERRA)

¹⁰ XERROQUÍ, ocell marí més petit que el colom, que vola prop de terra quan hi ha temporal, mall. (*AlcM*); de l'àrab, on una forma d'aquest mot (*šarraq*?) sign. a Tunis «tordo marino» segons Pagni; en fonts hispàniques 'abellerol': *šarraq*, *RMA.*, *PALc.*; id. o *šiq(irr)āq* en fonts orientals o egípcies (Lane, 1581b; Dozy, *Suppl.* I, 751b); la forma mall. probt. influenciada per l'arrel *šrk* 'llevar-se el sol, ser oriental' (*šarik* 'luminós', *šarki* 'levantí' amb plural *šaraka*, Dozy, 751a). Potser prové del mateix origen ²⁰ *šāřāklēt*, mena d'ànec salvatge del delta del Llobregat, molt bo i bonic, i dels més petits, si bé menys que el *xerxet* (1932); però almenys hi ha encreuament amb una creació onomatopeica: *AlcM* recull *xarrasclet* 'anas querquedula' a Girona; i cf., encara, XERXET; i *xesclet* nom de peix (XANGUET).

Xerrotaire, *xerroteig*, *-tejar*, *-teria*, V. *xerrar* *Xerrovii*, V. *xerevita* *Xerrua*: de *xerrar*, encreuat amb *xaruc* *Xerrucar*, V. *xerrac* (SERRA) *Xerriuell*, V. ³⁰ *xaruc* *Xerruga*, V. *xeruga* *Xerrumeig*, *-mejar*, *-umer*, V. *xerrar* *Xerruscar*, V. *serra* *Xerrussar*, V. *xerrar* *Xerubi*; V. *querubi* *Xeruc*, *-uga*, V. *xaruc*

XERUGA, 'tavella de llegum' (en part *xerruga*, *AlcM*) i també les moltes variants del cast. dial. SERUGA, del mossàr. *šulūqa* i basc *zeruka* id. (*RMa.*), i aquest, del ll. SILIQUA id. Veg. els detalls en l'article del DECH. I un *cirera xorovina*? (nota esgarriada).

⁴⁰ *Xeruga*, *xerugar*, V. *xaruc*, *-ga* *Xerumbar*, *xerumbo*, V. *xarrupar* i *xarop* *Xeruvia*, V. *xirivia* *Xervellí*, V. *xarballi*, *xivarri* *Xerxa*, *xerxo*, *xerxó*, V. *xarxa*

⁴⁵ XERXET, mena d'ànec salvatge Carlet (J. G. M. 1935), veg. CERCETA (ací i en el DCEC I, 771, o DECH). Suplementant: *Sarcet* val. (ABoscà, GGRV, 538) i *sarsét* tort. 'ocell d'aigua semblant a l'ànec' (BDC III, 109), però jo vaig oir *serséts* a l'Ebre (Benifallet, ocells de riu, més petits que els *colls-verds*, 1923), i *xarxet* 'la mena d'ànec d'estany més petita i la més estimada' en el delta del Llobregat (1932; *DFa.*, s. v. *ànec*). «Com una lluna petita, al mig d'un cercle il·luminós que l'aureolava, Venus feia el ple; una llissa va rompre l'encís de l'estany --- i llevà un vol de *xarxets*, que en línia recta s'allunyaren cap a l'estany de Maguerola», Coromines (*Prometeu.* XI, § 2, 190; O. C., 290b16). Una altra mena d'ànec salvatge en el delta és el *šāřāklēt*, però V. *xerroquí*. En l'article *CERCEDULA (REW, 6952), Moll posa *cerceta* 'colymbus gla-